

Łomża, dnia 01.03.2019

DOA.01.6.2019

Sz. Pan  
Jan Olszewski  
Przewodniczący  
Rady Miejskiej Łomży

Wniosek

Na podstawie art. 110 ust 9 ustawy o pomocy społecznej przedkładam sprawozdanie z realizacji zadań pomocy społecznej za 2018 rok celem przyjęcia sprawozdania przez Radę na najbliższej sesji Rady Miejskiej Łomży.

Z poważaniem  
z up. PREZYDENTA MIASTA

*mgr Andrzej Stypułkowski*  
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA



**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI  
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁOMŻY  
za 2018 rok**

Łomża dn. 19.02.2019

## Spis treści

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA.....	4
1.1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej –stan na 31 grudnia 2018r .....	4
1.2 Klub Seniora – 1 osoba, .....	4
1.3 Dzienny Dom Senior +- 7,.....	4
1.4 Noclegownia dla bezdomnych- 5 osób. ....	4
II. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ.....	5
2.1 Przeciwdziałanie alkoholizmowi .....	5
2.2 Placówki opiekuńczo-wychowawcze .....	6
2.3 Domy Pomocy Społecznej .....	7
2.4 Klub Seniora .....	7
2.5 Dzienny Dom Senior + .....	8
2.6 Rodziny zastępcze.....	9
2.7 Nieodpłatna pomoc prawna .....	10
2.8 Pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego .....	11
III. DZIAŁANIA MOPS W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA SYTUACJI KRYZYSOWYCH.....	13
3.1 Program korekcyjno-edukacyjny .....	13
3.2 Program psychologiczno- terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie .....	14
3.3 Procedura Niebieskie Karty .....	15
IV. POMOC ŚRODOWISKOWA .....	15
4.1 Charakterystyka klientów pomocy społecznej .....	15
4.2 Kontrakt socjalny .....	17
V. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE.....	18
5.1 Zasiłki celowe .....	18
5.2 Zasiłki okresowe finansowane z budżetu państwa. ....	19
5.3 Zasiłki stałe - zadania własne finansowane z budżetu państwa.....	19
VI. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE.....	20

6.1 Noclegownia dla bezdomnych.....	20
6.2 Składki na ubezpieczenia społeczne za podopiecznych .....	21
6.3 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze .....	22
6.4 Pomoc państwa w zakresie dożywiania.....	22
6.5 Mieszkania chronione .....	24
6.6 Interwencja kryzysowa i poradnictwo specjalistyczne.....	25
6.7 Praca socjalna.....	25
VII. POMOC CUDZOZIEMCOM .....	26
VIII. POMOC DLA REPATRIANTÓW i KATRTA POLAKA .....	28
VIII. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE.....	28
IX. REALIZACJA PROGRAMU WOŁONTARYSTYCZNEGO .....	30
X. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI .	30
XII. WNIOSKI KOŃCOWE.....	33



## I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

### 1.1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej –stan na 31 grudnia 2018r

- Dyrektor – 1 osoba,
- Z-ca Dyrektora – 1 osoba,
- Dział Księgowo-Finansowy – 6 osób,
- Dział Organizacyjno-Administracyjny – 7 osób,
- Dział Pracy Środowiskowej – 31 osoby,
- Dział Świadczeń Środowiskowych – 55 osób w tym 51 opiekunki domowe,
- Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 4 osoby,
- Samodzielne stanowisko pracy: koordynator ds. komputeryzacji - 1 osoba,
- Radca prawny – 1 osoba.

### 1.2 Klub Seniora – 1 osoba,

### 1.3 Dzienny Dom Senior +- 7,

### 1.4 Noclegownia dla bezdomnych- 5 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy- Miasta Łomży, wykonuje zadania miasta na prawach powiatu.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art.2.1)<sup>1</sup>

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa art. 2 ust.1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem<sup>2</sup>

Pracownicy socjalni w MOPS zajmują się problemami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, starają się łagodzić i rozwiązywać różne sytuacje problemowe.

Mając na uwadze podniesienie jakości świadczonych usług, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

<sup>1</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U z 2018 r. poz. 1508

<sup>2</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U z 2018 r. poz. 1508

Szkolenia w 2018 roku pracowników socjalnych oraz pozostałych pracowników:

1. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i innych uzależnień – 13 osób,
2. Profilaktyka chorób psychicznych – 10 osób,
3. Zarządzanie systemem informatycznym oraz Rodo 2016/679 z 27.04.2016 r. – 51 osób,
4. Praca z osobami zaburzonymi psychicznie – trening umiejętności – 28 osób,
5. Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy – 7 osób.
6. Zrozumieć dziecko ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) - 13 osób,
7. Dobre praktyki w ochronie przed przemocą w kontekście pomocy rodzinie – 22 osoby,

## **II. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ**

### **2.1 Przeciwdziałanie alkoholizmowi**

W ramach Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2018 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane były następujące zadania:

#### **1. Prowadzenie Centrum Wspierania Rodziny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.**

Zadaniem Centrum Wspierania Rodziny było: prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny, właściwego wypełniania roli opiekuńczo wychowawczej i wspieranie działań profilaktycznych wykonywanych przez pracowników socjalnych w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy, przemoc w rodzinie lub inne szkodliwe społecznie zjawiska.

Działania realizowane były poprzez indywidualne konsultacje psychologa osób poszukujących wsparcia oraz prowadzenie indywidualnej pracy z członkami rodzin uwikłanych w przemoc i inne szkodliwe zjawiska społeczne. Wsparcie otrzymało 44 rodziny. Przeprowadzono 88 godzin konsultacji psychologicznych i 27 godzin konsultacji z radcą prawnym.

## **2. Wspieranie działań Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /LZI/**

Działania LZI wspierane były przez: promowanie przemocy w rodzinie oraz świadomości konsekwencji prawnych w związku ze stosowaniem przemocy (wykonanie ulotek, które zostały rozprowadzone wśród uczniów we wrześniu - szata graficzna przygotowana przez dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 5 o tematyce dot. profilaktyki zachowań przemocowych zawierające informacje o osobach i miejscach świadczących pomoc w przypadku wystąpienia podejrzenia stosowania lub doznawania przemocy.

Podniesienie kwalifikacji osób realizujących procedurę NK poprzez umożliwienie pracownikom socjalnym MOPS uczestniczenia w dwudniowym szkoleniu pt. "Praca z osobami z zaburzonymi psychicznymi"

Trening umiejętności interpersonalnych oraz zachowań społecznych w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi w procedurze „NIEBIESKA KARTA”. Szkolenie miało na celu poszerzenie i utrwalenie umiejętności pracowników socjalnych w pracy z osobami zaburzonymi psychicznie.

Koszt zrealizowanych działań – **29 275 zł.**

### **2.2 Placówki opiekuńczo-wychowawcze**

W mieście funkcjonuje Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza łącząca w sobie dwie funkcje tj. socjalizacyjną i interwencyjną, posiadająca łącznie 24 miejsca (19 w grupie socjalizacyjnej i 5 w grupie interwencyjnej), w której wg stanu na 31.12.2018 r. umieszczonych było 10 dzieci z Łomży. Pozostałe dzieci pochodziły z innych powiatów (najwięcej z powiatu augustowskiego - 5 dzieci oraz z Sejny i powiatu łomżyńskiego). Inne powiaty zgodnie z zawartymi porozumieniami poniosły pełne koszty pobytu „swoich” dzieci w placówce.

Miasto Łomża poniosło koszty pobytu 4 dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej we Włodawie (1 dziecko), w Domu Dziecka w Białowieży (2 dzieci) i Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Zambrowie ( 1 dziecko) w wys. 117 098 zł zł.

W przypadku osiągnięcia pełnoletności, wychowankowie opuszczający placówkę opiekuńczo-wychowawczą mają prawo ubiegać się o wsparcie mające na celu pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc pieniężną na usamodzielnienie lub zagospodarowanie. W 2018 r. takiej pomocy udzielono 3 osobom na kontynuowanie nauki w wys. po 526 zł.

miesięcznie na ogólną kwotę 14 909 zł. Inna pomoc związana z usamodzielnieniem wychowanków nie była wypłacana.

### **2.3 Domy Pomocy Społecznej**

Wg stanu na dzień 31.12.2018 roku z terenu m. Łomża przebywało w DPS na terenie innych powiatów 66 osób oraz 7 osób w DPS w Łomży, ul. Polowa 39, którego organem prowadzącym jest miasto Łomża (MOPS nie ponosi wydatków z tego tytułu). W 2018 r. tut. Ośrodek wydatkował na dofinansowanie pobytu tych osób (poza DPS w Łomży) kwotę 1 970 494,28 zł.

W ostatnich latach obserwuje się bardzo silną tendencję wzrostową zapotrzebowania na miejsca w placówkach zapewniających całodobową opiekę. Ma to związek ze starzeniem się społeczeństwa, przedłużającą się średnią życia i występującymi chorobami wieku starczego (zniedołożenie, demencja itp.).

Reagując na te potrzeby Prezydent Miasta zawarł już w 2017 r. z Łomżyńskim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Chorym z Chorobą Alzheimera w Łomży, ul. Bema 39 umowy na prowadzenie Rodzinnego Domu Opieki Nr 1, Nr 2 i Nr 3 „Paradiso” w Łomży na 24 miejsca oraz z p. Agnieszką Kiełczewską umowę na prowadzenie Domu Rodzinnego „Pod Dobrym Aniołem” ul. Piaski 27a na 8 miejsc. Z pobytu w tych placówkach skorzystało w 2018 r. 21 osób skierowanych przez MOPS. Dofinansowanie pobytu w rodzinnych domach opieki dla 11 osób wyniosło 303.607,73 zł.

### **2.4 Klub Seniora**

Klub Seniora działał na zasadach placówki dziennego pobytu. Jego zadaniem jest zaspokojenie potrzeb osób starszych. Klub Seniora jest miejscem otwartym dla wszystkich seniorów. W ciągu roku średnio z Klubu Seniora korzystało ok. 120 osób w wieku 60+. W ramach działalności organizowane były cykliczne zajęcia plastyczne, muzyczne, kulturalno-oświatowe.

W poniedziałki i piątki zajęcia muzyczne i próby zespołu Maryna, w których udział brało około 25 seniorów. Od maja do grudnia we wtorki i czwartki /we współpracy z fundacją "Czas Lokalny"/ odbywała się, gimnastyka, która z każdym miesiącem przyciągała coraz większą grupę zainteresowanych seniorów. W ramach oferty stałej w Klubie prowadzone

były spotkania biesiadne, które odbywały się w każdą środę o godzinie 14:00. Czwartkowe warsztaty kulinarne czyli spotkania na wspólne gotowanie liczą średnio 20-25 uczestników. W ciągu roku zawiązały się też kółka graczy – karty, gry planszowe, szachy, które spotykają się wg potrzeb.

W ramach działalności Klubu organizowane były również spotkania okolicznościowe m.in. Dzień babci i dziadka, walentynki, dzień kobiet, dzień matki i ojca, święto niepodległości, andrzejki, mikołajki. Zorganizowane zostały także uroczyste spotkania Wielkanocne i Wigilijne, na które zaproszeni zostali przedstawiciele władz oraz kościoła, każde ze spotkań liczyło ponad 100 osób. W ciągu roku odbyły się również spotkania edukacyjne z dietetykiem, lekarzem, psychologiem, policją.

Zespół Maryna działający w Klubie Seniora brał udział w wielu przeglądach, konkursach, na które zorganizowany był transport z budżetu Klubu Seniora – m.in. przegląd kolęd i pastorałek w Kolnie, przegląd kurpiowski w Zbójnej, konkurs kultury kurpiowskiej w Nowogrodzie. W czerwcu Seniorzy skorzystali z wyjazdu integracyjnego z grillem w Nowogrodzie podczas którego, spotkali się seniorzy z Łomży i Grajewa.

W sierpniu Seniorzy mieli okazję wziąć udział w wycieczce dwudniowej Kowno-Wilno-Troki, wycieczce do Osowca połączonej z grillem integracyjnym w Grajewie oraz Ogólnopolskiej Paradzie Seniorów w Warszawie. Tradycyjnie już jako główna część obchodów Dni Seniora zorganizowany został Bal Seniora dla 150 osób z muzyką na żywo. W Klubie Seniora zatrudnionych było 4 osoby na 1,5 etatu.

Na realizację zadania wydano 127 954,06 zł.

## **2.5 Dzienny Dom Senior +**

Dzienny Dom Senior + rozpoczął swoją działalność od 13 lutego 2017 r. Placówka działa 8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu. Z usług Dziennego Domu Senior + korzystało 60 osób w wieku 60 + nieaktywnych zawodowo. Ogółem w ciągu roku z oferty korzystało 74 osoby. Seniorzy otrzymywali 1 ciepły posiłek z firmy cateringowej. Zajęcia odbywały się wg ustalonego harmonogramu i są to: codzienna półgodzinna poranna gimnastyka, zajęcia komputerowe - codziennie w ramach zapotrzebowania, zajęcia kulinarne –w poniedziałek, środa, piątek, kącik wędkarski, kącik prasowy, kącik filmowy - poniedziałek, warsztaty muzyczne – środa i piątek, kącik krawiecki – wtorek i czwartek, kącik społeczno – historyczny wtorek, ludoterapia (terapia poprzez grę/ gry planszowe



i zabawę, szachy, brydż) - codziennie w ramach zapotrzebowania, warsztaty plastyczne – środa i piątek, tworzenie gazetki „Aktywny Senior”- środa, warsztaty teatralne – poniedziałek, środa, kącik podróżnika - czwartek, spotkanie z poezją - piątek, karaoke – piątek , zajęcia taneczne (zumba, taniec ludowy: oberek, kujawiak, itp.) czwartek, język angielski –wtorek, czwartek, konsultacje z psychologiem wtorek, środa, piątek, konsultacje z dietetykiem – wtorek, środa, czwartek. Uczestnicy brali także udział w organizowanych wycieczkach do Białowieży, Drozdowa, Tykocina, Morgowników, Góry Strękowej, Kiernusów. Na 31.12.2018r w DDS+ było zatrudnionych 8 osób na 6 etatów. Wydatkowana kwota to 474 349,46 zł

## **2.6 Rodziny zastępcze**

Rodzinną pieczę zastępczą jest formą sprawowania opieki nad dzieckiem całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, lub dzieckiem niedostosowanym społecznie. Rodzina zastępcza ma zapewnić dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia w tym warunki bytowe, zaspakajanie indywidualnych potrzeb dziecka, zainteresowań oraz odpowiednie warunki do wypoczynku, nauki itp. Organizatorem pieczy zastępczej w Łomży jest Centrum Pieczy Zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę administracyjno-prawną świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych.

W 2018 r. wg stanu na 31 grudnia świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka otrzymało 38 rodzin zastępczych na 65 dzieci (26 dzieci w rodzinach spokrewnionych (z tego 23 z Łomży), 16 w rodzinach zastępczych niezawodowych (z tego 6 z Łomży) i 23 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych (z tego 7 z Łomży). Z tego tytułu MOPS poniósł wydatki na kwotę łączną 728.636,80 zł. Jednocześnie 21 dzieci z Łomży przebywało w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów za których m. Łomża refundowało tym powiatom koszty. Pociągnęło to za sobą wydatki w wys. 348.120,66 zł. refundacji za świadczenia w tym refundacji proporcjonalnej części wynagrodzenia zawodowym rodzinom zastępczym.

W ramach realizacji znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej czego efektem jest prawo przyznania rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku dodatku wychowawczego w wys. 500 zł. MOPS w Łomży podjął niezbędne działania w tym zakresie czego efektem było przyznanie 691

świadczeń dla 62 dzieci na kwotę 335.549 zł. Zadanie to finansowane jest z budżetu państwa.

Usamodzieliło się i kontynuowało naukę 11 osób - to pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych pochodzący z Łomży. Na kontynuowanie nauki wydatkowano kwotę w wysokości 61.960,27 zł.

## 2.7 Nieodpłatna pomoc prawna

Zarządzeniem Nr.358/2015 r. Prezydenta Miasta Łomża z dnia 11 grudnia 2015 r. przekazano do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łomży zadania z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna przysługuje osobie fizycznej, która w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej i wobec której nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia, osobie, która posiada Kartę Dużej Rodziny, kombatantom, ofiarom represji wojennych i powojennych, weteranom, osobie, która nie ukończyła 26 lat lub ukończyła 65 lat, oraz tym, którzy ponieśli straty z powodu klęsk żywiołowych, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej oraz kobietom w ciąży. Nieodpłatna pomoc prawna jest zadaniem zleconym.

Na terenie miasta Łomży utworzono 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Jeden z tych punktów powierzono do prowadzenia organizacji pozarządowej – Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT z siedzibą w Suwałkach. Punkt ten jest obsługiwany przez jednego Radcę Prawnego, dwóch adwokatów, jednego magistra prawa, oraz jedną osobę rezerwową doktor prawa. Interesanci przyjmowani są od poniedziałku do piątku w różnych godzinach przy ulicy Nowa 2 pokój 308 (budynek byłego Urzędu Wojewódzkiego). W pozostałych 2 punktach nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest przez 20 radców prawnych i adwokatów. Pomoc prawna świadczona jest przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w różnych godzinach w Szkole Podstawowej nr 1 ul Reymonta 9 oraz MOPS Dworna 23B. Na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej w okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę **187 753,08** zł. Łącznie udzielono **474** porady prawne.

## 2.8 Pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego

### 1. Projekt „Aktywnie do sukcesu”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął w wrześniu 2016 r. realizację projektu „Aktywnie do sukcesu” Projekt skierowany był do 100 osób (K-64, M-36), korzystających z pomocy społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, korzystających z POPŻ, bezrobotnych z określonym III profilem, nieaktywnych zawodowo i niepełnosprawnych.

**Wartość projektu 1 273 444,80 PLN, dofinansowanie 1 081 060,80 zł.** Czas trwania projektu od 1 września 2016 do 31 sierpnia 2018r. Projekt podzielony był na dwa moduły po 50 uczestników. W projekcie zaplanowano działania z aktywnej integracji, aktywizację zawodową, staże zawodowe, oraz działania środowiskowe. I Moduł 1.09.2016-31.08.2017, II Moduł 1.09.2017-31.08.2018

W 2018 r. zostały zrealizowane następujące zadania:

1. Grupa wsparcia – 14 osób,
2. Trening umiejętności społecznych – 41 osób,
3. Mediacje – 10 osób,
4. Działanie środowiskowe: Warsztaty rozwoju osobistego “Asertywność kontra złość” dla 40 uczestników i otoczenia, wyjście do kina,
5. Warsztaty kompetencji pedagogiczno-wychowawczych dla rodzin z dziećmi – 80 osób,
6. Kurs zawodowy opiekun dzieci - 14 osób,
7. Kurs zawodowy sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej - 14 osób,
8. Kurs zawodowy brukarz - 8 osób,
9. Staż zawodowy - 17 uczestników,
10. PROGRAM AKTYWIZACJA I INTEGRACJA – PAI – 10 osób z III profilem realizowany w lutym i marcu 2018 r.
11. Pośrednik pracy – 39 osób,
12. Warsztaty z doradcą zawodowym- 41 osób,
13. Warsztaty z trenerem dobrego wychowania savoir-vivre- 37 osób,
14. Warsztaty promujące zdrowy styl życia – 22 osoby.



Podczas warsztatów uczestnicy korzystali z przerwy kawowej natomiast podczas kursu zawodowego korzystali także z ciepłego posiłku (drugie danie). Opłacano także pobyt dzieci uczestników w przedszkolach i wypłacono zasiłki celowe na kwotę 58 032 zł

Uczestnicy projektu byli objęci pracą socjalną. Został zawarty indywidualny kontrakt socjalny z indywidualną ścieżką reintegracji.

## **2. Centrum Integracji Społecznej**

Centrum Integracji Społecznej w Łomży powołane zostało na mocy Uchwały nr 324/XXXVIII/17 Rady Miejskiej w Łomży z dniem 1 czerwca 2017 r.

Przedmiotem działania Centrum jest realizacja zadań Miasta Łomża w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. CIS może prowadzić działalność wytwórczą, usługową i handlową zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym.

Projekt „Centrum Integracji Społecznej szansą na lepsze jutro osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, jest realizowany w ramach Działania 7.1, Priorytet Inwestycyjny 9.1.

w partnerstwie: Miasto Łomża - Lider Projektu, MOPS – Realizator, Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych (FFIR) w Białymstoku – Partner Projektu. Realizacja projektu zaplanowana od 01.03.2017 r. do 28.02.2019 r. dla 58 osób, I grupa uczestników to 30 osób (20 M i 10 K) i II grupa uczestników to 28 osób (20 K i 8 M). Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej.

Każdy z uczestników w roku 2018 w I i II edycji korzystał ze wsparcia socjoterapeuty, terapeuty uzależnień, doradcy zawodowego, pośrednika pracy oraz z doradztwa ds. reintegracji społecznej i zawodowej. Ponadto uczestnicy CIS brali udział w warsztatach szkoleniowo-doradczych z zakresu prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej – 40 godzin.

Szkolenia zawodowe: - I edycja

Monter zabudowy i robót wykończeniowych- 20 mężczyzn w tym 10 uczestników zdało egzamin czeladniczy,

Ogrodnik/pracownik terenów zielonych - 10 kobiet. Zajęcia zakończone egzaminem zewnętrznym sprawdzającym.

W 2018 r. realizowano również wyjścia w ramach reintegracji społecznej w tym:

- Uczestnictwo w sporcie i rekreacji (Rowerowy wyścig ŁoKeRowy, Maraton pływacki)
- Wyjścia do miejskiej czytelnicy i biblioteki
- Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych na Starym Rynku
- Wystawa o „Łączce” na Starym Rynku

Szkolenia zawodowe – II edycja:

Kucharz (280h) – 16 osób,

Krawiec (300h) – 12 osób,

Uczestnicy korzystali także z ubezpieczenia zdrowotnego, zwrotu kosztów dojazdu, ciepłego posiłku, materiałów szkoleniowych, badań lekarskich, szkolenia BHP, ubrań ochronnych i miesięcznego świadczenia integracyjnego (marzec-grudzień 2018r.)

Dodatkowo poza projektowo uczestnicy brali udział w:

- spotkaniu opłatkowym w CIS Łomża,
- przyjęciu podmiotów reintegracyjnych z woj. warmińsko-mazurskiego w ramach wizyty studyjnej w Domku Pastora,
- akcji Budżet Obywatelski 2018,
- wspólnym śpiewaniu hymnu z okazji Święta Niepodległości na Starym Rynku,
- spotkaniu integracyjnym na Bulwarach (grillowanie).

W okresie listopad 2018 – styczeń 2019 r. 24 uczestników CIS zostało skierowanych na praktyki zawodowe w łomżyńskich instytucjach/placówkach m.in. Noclegowni, Klubie Seniora, Senior+, przedszkolach, MOPS, MOSiR, MPK. Część uczestników podjęła się realizacji praktyk również u prywatnych pracodawców m.in: w restauracjach, sklepach odzieżowych oraz spółdzielni socjalnej.

### **III. DZIAŁANIA MOPS W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA SYTUACJI KRYZYSOWYCH**

#### **3.1 Program korekcyjno-edukacyjny**

Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie w 2018 r. został opracowany na podstawie wytycznych Programu Duluth. Jego głównym założeniem jest pomoc sprawcom przemocy w zaprzestaniu jej stosowania poprzez edukację, mającą na celu: uświadomienie czym jest przemoc, uzyskanie świadomości własnych zachowań

przemocowych wobec bliskich, rozpoznanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użycie przemocy, nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez agresji, naukę konstruktywnego wyrażania uczuć, zwiększenie poczucia odpowiedzialności.

Zajęcia prowadzone były przez dwóch psychologów w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży w wymiarze 40 godzin zajęć grupowych i 30 godzin indywidualnych z każdym uczestnikiem programu.

Zastosowano następujące techniki i metody pracy: mini wykład, dyskusja tematyczna, ankieta, „burza mózgów”, metoda sytuacyjna, trening, praca w podgrupach.

Program rozpoczęło 30 osób ( mężczyźni), zakończyło 16 osób.

Do programu kierowane były osoby przez, pracowników socjalnych, dzielnicowych Komendy Miejskiej Policji i członków LZI. Koszt realizacji zadania ok. 25 400 zł.

### **3.2 Program psychologiczno- terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie**

Program psychologiczno- terapeutyczny został opracowany na podstawie wytycznych Programu Duluth oraz techniki pracy psychologiczno- terapeutycznej, integrujące różne podejścia psychoterapeutyczne. Odbiorcami były przede wszystkim osoby, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych. Celem zajęć było utrwalenie zmian, postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, a także: kształtowanie umiejętności zastępowania agresji konstruktywnymi sposobami reagowania, pogłębienie wglądu w doświadczane stany emocjonalne, rozwój samokontroli w sytuacjach trudnych, opanowanie asertywnych form komunikowania się w rodzinie, analiza trudności uczestników w dokonywaniu zmian zachowań, wzmacnianie motywacji i podtrzymywanie strategii radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi. Zajęcia odbywały się w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży i prowadzone były przez dwóch psychologów. Przewidywały 1 spotkanie indywidualne i 8 spotkań grupowych (łącznie 30 godzin). Zastosowano następujące techniki i metody pracy: mini wykład, dyskusja tematyczna, ankieta, „burza mózgów”, film tematyczny, metoda sytuacyjna, trening, praca w podgrupach.

Zajęcia rozpoczęło 8 osób, ukończyło 6 osób. Koszt realizacji zadania – 3400 zł.

### **3.3 Procedura Niebieskie Karty**

W ramach współpracy przedstawicieli instytucji realizujących procedurę Niebieskie Karty, zgodnie z ustawą z dn. 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm) w 2018 r. zostało wszczętych na terenie miasta Łomży 134 nowe procedury (w tym: 123 wszczęte przez funkcjonariuszy KMP, 11- przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej).

Jednostką koordynującą system przemocy w rodzinie jest Lokalny Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, powołany przez Prezydenta Miasta Łomża. W jego skład wchodzi 17 przedstawicieli instytucji. Lokalny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbywa posiedzenia co najmniej raz na 3 miesiące, w 2018 r. miało miejsce 10 spotkań. W wyniku prowadzonych dyskusji i analizy zebranej dokumentacji podjęto decyzję o zamknięciu 143 procedur Niebieskie Karty (w tym: 23 procedur z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy rodzinie oraz 120 procedur z uwagi na brak zasadności podejmowania działań).

By zwiększyć skuteczność oferowanej pomocy zarówno ofiarom jak i sprawcom przemocy przedstawiciele Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego powołali 76 grup roboczych, pracujących z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie, w 2018 r. odbyło się 288 posiedzeń grup roboczych. W ich skład wchodziłi specjaliści, mający bezpośredni kontakt z rodziną, w zależności od potrzeb: pracownicy socjalni MOPS, dzielnicowi KMP, pedagodzy, kuratorzy, asystenci rodziny, przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i psychologowie OIK.

## **IV. POMOC ŚRODOWISKOWA**

### **4.1 Charakterystyka klientów pomocy społecznej**

Pomoc społeczna ułatwia przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Korzystanie z pomocy uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego oraz wystąpienia, w związku z niskim dochodem, przesłanek określonych w art. 7 ustawy

o pomocy społecznej, np: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby. Katalog przesłanek uprawniających do przyznania pomocy jest bardzo szeroki i nie jest zamknięty.

W zakres pomocy społecznej wchodzi:

- pomoc materialna,
- praca socjalna skierowana na rodzinę, grupę i środowisko lokalne,
- poradnictwo prawne, i psychologiczne,
- konsultacje w sprawach dotyczących uzależnień.

Realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2018 roku z pomocy MOPS w Łomży skorzystało 1 973 osoby– 1 415 rodzin – 2 878 osób w rodzinie.

*Zasoby mieszkaniowe:*

- Łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa – 253,
- Spółdzielnia Perspektywa – 182,
- MPGKiM – 306,
- Domki jednorodzinne – 190,
- Stancje –399,
- Inne – 85.

*Powodem korzystania z pomocy społecznej było wystąpienie równocześnie kilku przesłanek:*

- **ubóstwo – 997 rodzin,**
- bezdomność- 23 rodziny,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 103 rodziny, w tym 31 rodziny wielodzietne,
- bezrobocie – 551 rodzin,
- niepełnosprawność – 445 rodzin,
- długotrwała choroba - 416 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 133 w tym: rodziny niepełne -87, rodziny wielodzietne – 37 ,
- alkoholizm – 25 rodzin,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 23 osób,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą – 14 rodzin,
- sytuacja kryzysowa – 22 rodzin,



- przemoc w rodzinie – 8 rodzin.

Analizując powyższe przesłanki to w większości **ubóstwo** było przyczyną korzystania z pomocy społecznej. W głównej mierze **bezrobocie** wpłynęło na szerzenie się ubóstwa. Najbardziej narażone na długotrwałe ubóstwo były rodziny z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością oraz uzależnieniem. Utrata źródeł dochodu powoduje, że dla znacznej części rodzin zasiłki z pomocy społecznej stają się głównym źródłem utrzymania.

Z analizy dokumentów wynika, że dla 405 rodzin, zasiłki z pomocy społecznej stanowiły główne źródło utrzymania. Dla 456 rodzin źródłem utrzymania była renta lub emerytura, świadczenia rodzinne 194 rodzin, wynagrodzenie za pracę 201 rodzin, dodatek mieszkaniowy 65 rodzin, alimenty 85 rodzin, zasiłek z PUP 9 rodzin.

*Okres korzystania z pomocy*

- do 1 roku – 287,
- do 2 lat – 156,
- do 3 lat – 143,
- do 4 lat – 117,
- od 5 lat i więcej 712.

*Wykształcenie osób korzystających z pomocy:*

- szkoła specjalna –22,
- podstawowe –493,
- zawodowe – 410,
- gimnazjalne – 55,
- średnie – 351,
- wyższe - 84.

## 4.2 Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny (art.6 pkt.6)<sup>3</sup>

---

<sup>3</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U z 2018 r poz.1508

Kontrakt socjalny jest jednym z instrumentów pracy socjalnej. Wskazuje osobie lub rodzinie kierunki działań umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji. Mobilizuje do własnej aktywności, wzmacnia wiarę we własne siły, zapewnia możliwość korzystania z potrzebnego doradztwa lub szkoleń oraz pomocy finansowej, jak również określa sposób wsparcia działań beneficjenta przez pracownika socjalnego.

W swojej formie kontrakt jest sprecyzowanym zapisem zobowiązań dwóch stron, pracownika socjalnego, reprezentującego daną instytucję i klienta pomocy społecznej. Kontrakt uwzględnia indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta.

W 2018 r. roku pracownicy socjalni zawarli 97 kontraktów socjalnych. Kontrakty dotyczyły m.in. podjęcia prac społecznie użytecznych, ustalenia stopnia niepełnosprawności, uzyskania alimentów, dodatku mieszkaniowego, podjęcia leczenia odwykowego, podjęcia pracy społecznie użytecznej, podjęcia szkoleń celem uzyskania nowych kwalifikacji, uczestniczenia w programach dla sprawców przemocy itp.

## V. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

Świadczenia pieniężne otrzymało – 1 485 osób - 1 237 rodzin.

### 5.1 Zasiłki celowe

Zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym przyznawanym w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu

żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Zasiłki celowe i w naturze ogółem otrzymało 1313 osób, w tym zasiłki specjalne celowe – 236 osób.

Zasiłki przeznaczone były na:

- opał – 255 rodzin,
- żywność – 496 rodzin,
- leki, leczenie (okulary) -188 rodzin,
- odzież, obuwiu – 149 rodzin,
- sprzęt gospodarstwa domowego - 13 rodzin,
- dopłata do wydatków mieszkaniowych – 236 rodzin,

- inne potrzeby - 145 rodziny.

Kwota wydatkowana na zasiłki celowe – 97 488 zł.

Wykonano usługi pogrzebowe dla 7 osób, na realizację zadania wydano 12 422 zł.

Uchwałą NR 434/XLVIII/17 Rady Miejskiej Łomży z dnia 13 grudnia 2017 r. przyjęty został gminny program osłonowy w zakresie pomocy finansowej na zakup leków dla mieszkańców Miasta Łomża.

Celem programu jest pomoc finansowa adresowana do mieszkańców Miasta Łomża -osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku, osób przewlekle chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza.

W 2018 r. z tej formy pomocy skorzystało 124 osoby, wypłacono 1418 świadczeń na kwotę 127 752 zł.

## **5.2 Zasiłki okresowe finansowane z budżetu państwa.**

Zasiłek okresowy przysługuje dla osób i rodzin, którym dochód nie przekracza:

1. osoby samotnie gospodarujące w wysokości – 701 zł,
2. osoby w rodzinie – 528 zł.

Z zasiłków okresowych skorzystało 801 rodzin – 2068 osób w rodzinie. Wypłacono 3 209 świadczeń- na kwotę 1 333 825 zł. Średnia wysokość zasiłku na rodzinę wyniosła 415,65 zł. Zasiłek wypłacany był średnio przez okres ok. 4 miesięcy.

Zasiłki okresowe przyznane były z powodu:

- bezrobocia – 552 rodziny,
- długotrwałej choroby – 154 rodziny,
- niepełnosprawności – 15 rodzin,
- inne powody – 80 rodzin.

## **5.3 Zasiłki stałe - zadania własne finansowane z budżetu państwa**

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym, przyznawanym osobom, które są niezdolne do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolne do pracy, jeżeli ich dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

*Zasiłek przysługuje;*



1. Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej- 701 zł

2. Pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie – 528 zł.

Zasiłki stałe otrzymało 300 osób- 297 rodzin w tym:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 241 osób,
- pozostającej w rodzinie – 59 osób.

Na zasiłki stałe wydatkowano – 1 400 824 zł – wypłacono 2889 świadczeń.

## **VI. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE**

Świadczenia niepieniężne w postaci schronienia, składek na ubezpieczenie społeczne, posiłków, pomocy rzeczowej oraz usług opiekuńczych otrzymało 862 osoby - 578 rodzin- 1561 osób w rodzinach

### **6.1 Noclegownia dla bezdomnych**

Noclegownia dla bezdomnych przeznaczona jest do udzielania doraźnej i okresowej pomocy osobom bezdomnym.

Ze schronienia w Noclegowni skorzystało 2 4 osoby w tym 4 kobiety. - liczba osobodni – 1257.

Przedział wiekowy:

od 19 – 40 lat – 7 osób,

od 41 do 60 lat – 11 osób,

od 61 do 64 lat – 3 osoby,

Od 65 i powyżej – 3 osoby.

Z ogrzewalni mężczyzn i kobiet skorzystało 104 osoby – 669 osobodni.

Główną przyczyną bezdomności osób przebywających w Noclegowni było nadużywanie alkoholu, przemoc w rodzinie, brak pracy, zadłużenia finansowe, eksmisje oraz brak wiary we własne możliwości.

Zadaniem priorytetowym pracowników Noclegowni było zmniejszenie i wyprowadzenie osób ze stanu bezdomności, udzielenie osobom takiego wsparcia by możliwe było ich pełne samodzielne życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Szczególne działania to profilaktyka zapobiegająca zagrożeniom społecznym – kierowanie do ośrodków leczenia uzależnień oraz aktywizacja osób.

Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej to:

- integracja ze społeczeństwem,
- prowadzenie działań edukacyjnych,
- pomoc w uzyskaniu niezbędnych dokumentów, zaświadczeń, ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- pomoc i wspieranie w trudnych sytuacjach rodzinnych,
- motywowanie do zmiany sposobu życia, podjęcie leczenia odwykowego.

W ramach prowadzonej pracy przez pracowników Noclegowni 7 osób usamodzielniało się:

- 2 osoby podjęło pracę,
- 2 osoby otrzymało emeryturę,
- 3 osoby otrzymały zasiłek i wynajęły stancję.

Osoby przebywające w Noclegowni korzystały z posiłków i suchego prowiantu w kuchni Caritas oraz przyrządzali samodzielnie posiłki dzięki zakupionej kuchence elektrycznej i mikrofalówce. Dodatkowo w zamian za sprzątanie przy sklepie piekarniczym pensjonariusze otrzymywali codziennie bezpłatnie świeże pieczywo.

W Noclegowni został opracowany cotygodniowy harmonogram dotyczący sprzątanego oraz utrzymania czystości w wyniku czego uczyli się systematyczności i odpowiedzialności.

W okresie zimowym osoby bezdomne uczestniczyły w spotkaniach z Ojcami Klasztoru Kapucynów w Łomży i z przedstawicielami Grupy Odnowy w Duchu Świętym. Przy kawie i herbacie czytane było Pismo Święte i prowadzona była dyskusja na temat uzależnień i wartości ważnych dla człowieka.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę w wysokości 220 587 zł

## **6.2 Składki na ubezpieczenia społeczne za podopiecznych**

Zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz.U z 2018 r. poz.1510 ze zm. w związku z art. 66 ust.1 pkt. 26 i 27 ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają:

art. 26 osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;

art. 27 osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, objęte indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej i nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;

W 2018 r. opłacono składkę zdrowotną za:

- 260 osób pobierających zasiłek stały - liczba świadczeń 2 582,
- 4 cudzoziemców – liczba świadczeń 31,
- 57 osób objętych programem zatrudnienia socjalnego CIS – liczba świadczeń 434.

Wydatkowaną kwotę 146 492 zł.

### **6.3 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**

Osobom samotnym, niepełnosprawnym wymagającym pomocy osób drugih w czynnościach dnia codziennego i pielęgnacji, świadczone były usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Taką pomoc świadczyły opiekunki domowe zatrudnione w MOPS.

Usługami opiekuńczymi objęto 117 osób. Liczba godz. przepracowanych przy świadczeniu usług opiekuńczych wyniosła 83 911 godzin.

Usługami specjalistycznymi objęto 4 osoby. Liczba godzin przepracowanych przy świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych wyniosła 6 552 godziny.

W ramach zadań własnych zatrudnionych było 54 opiekunki na 45,5 etatu. W ramach programu rządowego 75+ zatrudnionych było 6 opiekunek domowych. Natomiast w ramach usług specjalistycznych 4 opiekunki domowe na 3,5 etatu.

Na realizację zadania wydatkowano 501 564 zł. (zadania własne), na usługi specjalistyczne 120 725 zł. (zadanie zlecone).

### **6.4 Pomoc państwa w zakresie dożywiania**

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest Programem wieloletnim. Art.2 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego.

Celem Programu jest:<sup>4</sup>

1. wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnieniu posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich,
2. długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia,
3. upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,
4. poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach,
5. rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

W ramach Programu realizowane były działania dotyczące w szczególności:

- zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:
  - a). dzieciom do 7 roku życia,
  - b). uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
  - c). osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach (art. 7 ustawy o pomocy społ.)

Ogółem z programu dożywiania w okresie sprawozdawczym skorzystało **795 osób** .

w tym :

- dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej – 225,
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 423,
- pozostałe osoby ( art. 7 ustawy o pomocy społecznej) - 148

Pomoc w formie obiadu otrzymało 735 osoby w tym:

193 dzieci do 7 roku życia,

407 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,

135 pozostałe osoby z art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Koszt posiłków – 672741 zł. Łącznie wydano 103 164 posiłków.

Program realizowany był w 30 punktach żywieniowych w tym:

- szkoły – 9
- przedszkola – 16

---

<sup>4</sup> Ustawa z dnia 29 grudnia 2005r o ustanowieniu wieloletniego „Programu państwa w zakresie dożywiania”

- żłobki – 1
- inne – 4

Z zasiłków celowych na zakup żywności skorzystało 114 rodzin. Koszt świadczeń – 65948 zł.

Łączny koszt programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniósł 738 689 zł. w tym:

środki własne 160 000 zł

dotacja 578 689 zł.

### **6.5 Mieszkania chronione**

Zgodnie z Uchwałą nr 223/XXV/12 Rady Miejskiej Łomży z 29 sierpnia 2012 roku na terenie miasta Łomży utworzono 5 mieszkań chronionych. Mieszkania są w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Pieczy Zastępczej oraz Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży.

Mieszkania chronione znajdują się: przy ul. Dwornej 71/5, 3 mieszkania przy ul Polnej 16 oraz 1 mieszkanie przy ul. Wojska Polskiego 27.

Mieszkania przeznaczone są na zabezpieczenie potrzeb pieczy zastępczej dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, na zabezpieczenie potrzeb osób bezdomnych, z zaburzeniami psychicznymi, osób opuszczających zakład dla nieletnich, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, noclegownie, na zabezpieczenie potrzeb opuszczających Placówkę Opiekuńczo -Wychowawczą w Łomży, na zaspokojenie potrzeb opuszczających hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy, cudzoziemców którzy uzyskali w Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W 2018 r. w mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 3 rodziny -12 osób),w tym:

- rodzina niepełna (matka samotna z 3 dzieci) – 1,
- rodzina ( babcia z synem i wnuczką) -1
- rodzina oczekująca na przydział mieszkania socjalnego ( z 3 dzieci) -1.

MOPS poniósł koszty utrzymania ww. lokali (czynsz, media) w wys. 10 423 zł.

## 6.6 Interwencja kryzysowa i poradnictwo specjalistyczne

Interwencja kryzysowa jest narzędziem pracy socjalnej, polegająca na zapewnieniu wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, zredukowania lęku osobom, które w wyniku różnych wydarzeń potrzebują takiej pomocy.

W 2018 r. interwencją kryzysową objęto 178 rodzin.

Działania w przeważającej większości były prowadzone w stosunku do osób, wobec, których została wszczęta procedura Niebieska Karta. W pozostałych przypadkach interwencje dotyczyły stwierdzonych lub zgłoszonych nieprawidłowości w relacjach między członkami rodziny, nieprawidłowo pełnionej władzy rodzicielskiej, konfliktów, niedojrzałości emocjonalnej, uzależnień.

Z poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne, rodzinne) skorzystało 414 rodzin. Klienci Ośrodka korzystali z konsultacji psychologa, radcy prawnego, Biura Porad Obywatelskich, Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem.

## 6.7 Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi (art. 6 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej)<sup>5</sup> Praca socjalna ingeruje dokładnie tam, gdzie dochodzi do wzajemnego oddziaływania ludzi z ich środowiskiem.

Fundamentem pracy socjalnej jest respektowanie praw człowieka, konieczność poszanowania jego praw i godności oraz sprawiedliwości społecznej.

Pracą socjalną objętych zostało 1 554 rodziny - 3 127 osób w rodzinie.

Praca socjalna dotyczyła:

- edukacji prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych,
- pomocy w dotarciu do poradnictwa specjalistycznego, uzyskaniu przysługujących świadczeń, dodatku mieszkaniowego,
- informowania o ofertach pracy, przeprowadzono rozmowy z pracodawcami,

<sup>5</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U z 2018 r. poz.1508.



- kierowania bezrobotnych na prace społecznie użyteczne,
- informowania o możliwościach leczenia uzależnień, uzyskania stopnia niepełnosprawności,
- współpracy z instytucjami (Policja, Sąd, Straż Miejska, Szkoły) i organizacjami społecznymi (PKPS, CARITAS, TPD, PCK, BPO, OCALENIE) mającymi wpływ na udzielenie pomocy.

Praca socjalna-wymierne efekty w rodzinach:

1. podjęcie leczenia odwykowego - 57
2. podjęcie zatrudnienia / prace sezonowe, społecznie-użyteczne, roboty publiczne, i in. - 303
3. podnoszenie kwalifikacji i uczestniczenie w projekcie aktywizującym bezrobotnych -91
4. uzyskanie mieszkania - 25
5. uzyskanie przysługujących świadczeń w tym orzeczenia o niepełnosprawności- 116
6. aktywizacja społeczna / uczestniczenie w zajęciach dla seniorów /69
7. podjęcie i kontynuowanie leczenia specjalistycznego -103
8. zapewnienie całodobowej opieki ZOL DPS RDP -54
9. wydanie opinii do fundacji w celu uzyskania wsparcia -26
10. aktywizacja społeczna, uczestniczenie w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy i Oddziału Dziennego Pobytu - 29
11. pomoc przy pisaniu pism procesowych i wniosków i uzyskanie specjalistycznego poradnictwa - 95
12. informowanie o możliwości uzyskania pomocy w innych instytucjach - 248

Pracownicy socjalni pomagali również w pisaniu pism procesowych, wniosków oraz wypełnianiu różnych dokumentów.

## VII. POMOC CUDZOZIEMCOM

Pomocy cudzoziemcom udziela się na podst. ar. 91.1 i art. 92.1 ustawy o pomocy społecznej. Cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub

ochronę uzupełniającą udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy.

Pomoc obejmuje:<sup>6</sup>

1. Świadczenia pieniężne przeznaczone:

a/ na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe,

b/ pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

2. opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne określonej w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

3. pracę socjalną,

4. poradnictwo specjalistyczne, w tym poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne,

5. udzielanie informacji oraz wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami, w szczególności z instytucjami rynku pracy, ze środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi,

6. inne działania wspierające proces integracji cudzoziemca.

W okresie sprawozdawczym pomocą integracyjną objęto 18 osób - 4 rodziny. Wyplacono 141 świadczeń dla cudzoziemców z ochroną uzupełniającą na kwotę 84 846 zł.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej art. 18.1 p 8 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

*„przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej<sup>7</sup>*

W 2018 r. objęto 8 rodzin z pobytem tolerowanym lub ze względów humanitarnych. Pomocy udzielono w formie zasiłku celowego, z przeznaczeniem na zaspokojenie podstawowych potrzeb (dopłata do wydatków mieszkaniowych, żywność, leki, ubranie, podręczniki itp).

Wyplacono 35 świadczeń na kwotę 17 610 zł.

Efekty pracy socjalnej:

<sup>6</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1508

<sup>7</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej Dz.U z 2018 r. poz. 1508 ze zm.



- 1 osoba wykonywała prace społecznie użyteczne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej,
- 1 osoba uczestniczyła w Projekcie „Aktywnie do sukcesu”
- 2 osoby pracują na umowę zlecenie,
- 1 osoba uczestniczyła w Centrum Integracji Społecznej,
- 1 osoba została zakwalifikowana do projektu „Aktywnie do sukcesu II”
- 2 osoby pracują dorywczo.

## **VIII. POMOC DLA REPATRIANTÓW I KARTKA POLAKA**

### **8.1. Pomoc dla repatrianta**

Na podstawie art.17a ust.6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji w 2018 r udzielono pomocy dla 2 rodzinom (8 osób) repatriantów pochodzących z Kazachstanu, którzy posiadają obywatelstwo polskie.

Pomoc finansowa została przyznana na pokrycie wydatków związanych z wyposażeniem lokalu mieszkalnego na ul. Kamienna 5/32 i ul. Piękna 1/37. Łącznie na wyposażenie mieszkań wydatkowano kwotę w wysokości 47 768 zł.

### **8.2 Karta Polaka**

Na podstawie art. 8c ust.1 w związku z art. 8b ust.1 ustawy z dnia 7 września 2007r o Karcie Polaka, oraz w związku z otrzymaniem decyzji Wojewody Podlaskiego z dnia 19.03.2018 r. zostało wypłacone świadczenie pieniężne dla posiadacza Karty Polaka. Wnioskodawca był obywatelem Republiki Białoruś. Świadczenie pieniężne zostało przyznane na okres 9 miesięcy w łącznej wysokości 6 600 zł.

## **VIII. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE**

Inicjatorem programów prac społecznie użytecznych jest samorząd gminy, który organizuje prace na rzecz społeczności lokalnej, w porozumieniu z odbiorcami tych prac oraz Powiatowym Urzędem Pracy. Osoba skierowana do realizacji prac społecznie użytecznych, może je wykonywać do 10 godzin w tygodniu, za określonym

wynagrodzeniem za każdą godzinę pracy - 8,30 zł. Pomiędzy zaangażowanymi stronami nie występuje stosunek pracy.

Do prac społecznie-użytecznych kierowane były osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Praca społecznie użyteczna jest także jedną z form przeciwdziałania całkowitemu wykluczeniu z rynku pracy oraz łagodzeniu negatywnych skutków bezrobocia.

W ramach prac społecznie - użytecznych zatrudnionych było 16 osób w tym:

- MOPS – 15 osób (w tym 11 opiekunki domowe 4 pracownik gospodarczy: sprzątnięcie biura),
- Noclegownia – 1 osoba (pracownik gospodarczy).

Postrzegane korzyści z wykonywania prac społecznie użytecznych to:

- możliwość uzyskania dodatkowych środków finansowych bez płacenia podatku i traty świadczeń socjalnych,
- możliwość „wyjścia do ludzi” i motywacja dbania o siebie,
- większa odwaga w poszukiwaniu pracy,
- większa aktywność i przełamanie przyzwyczajień do rutynowych zajęć.

W ramach **Porozumienia** o współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w 2018 r. realizowany był **Program Aktywizacja i Integracja** dla osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, wobec których Urząd Pracy określił III profil pomocy. *Dotyczy to osób najbardziej oddalonych od rynku pracy z powodu braku kwalifikacji, deficytu umiejętności zawodowych i społecznych oraz innych barier utrudniających podjęcie zatrudnienia i właściwe funkcjonowanie w środowisku.*

W ramach Projektu EFS „Aktywnie do sukcesu” prace społecznie użyteczne wykonywało 10 osób a w ramach Projektu „Centrum Integracji Społecznej szansą na lepsze jutro osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym” prace społeczne użyteczne wykonywało 27 osób.

W ramach integracji społecznej uczestnicy brali udział w warsztatach umiejętności społecznych ( zajęcia grupowe).

Głównym celem programu była poprawa sytuacji osób na rynku pracy, wzrost umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, panowania nad

emocjami oraz wzmocnienie kompetencji i postaw niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym. Ze wszystkimi uczestnikami Programu zostały zawarte kontrakty socjalne, które w całości zostały zrealizowane.

Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych przepracowały łącznie 5 945,5 godzin. Na realizację zadania wydano 42 602 zł.

## IX. REALIZACJA PROGRAMU WOLONTARYSTYCZNEGO

Uchwałą Rady Miejskiej Nr 296/XXXV/16 z dnia 28 grudnia 2016 r. został przyjęty program wolontarystyczny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży na lata 2017-2021. *łównym celem programu jest zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta Łomża*

W 2018 r. pracę wolontarystyczną wykonywało **45 wolontariuszy w tym 38** to uczniowie szkół średnich i 6 osób dorosłych.

Wolontariusze ze szkół średnich pomagali dzieciom w nauce w miejscu zamieszkania lub w Klubie Seniora przy ul. Mickiewicza 4. Natomiast osoby dorosłe uczyli języka polskiego cudzoziemców z Czeczenii i Ukrainy, które realizowali Indywidualny Program Integracji z tytułu otrzymania ochrony uzupełniającej. Dla jednej osoby niepełnosprawnej świadczona była pomoc w usługach.

Wykonując swoje zadania wolontariusze, rozbudzali zainteresowania, uczyli wrażliwości, zrozumienia i empatii a także sposobów spędzania wolnego czasu.

Celem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpropagowanie idei wolontariatu i objęcie większej ilości osób niepełnosprawnych w tym także pomoc rodzicom gdzie znajduje się dziecko niepełnosprawne oraz uczniom mających problemy w nauce.

## X. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

„Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi art. 2 pkt 2<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U z 2018 r poz. 1508

Współpraca pracowników socjalnych z w/w podmiotami polegała na informowaniu o możliwościach uzyskania i opiniowaniu osób zgłaszanych do otrzymania pomocy świadczonej przez te instytucje.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi wprowadzenia ujednoczonych zasad przekazywania żywności dla najuboższej ludności UE w ramach programu unijnego PAED ( Program pomocy żywnościowej) – podstawą do wydania tej formy pomocy są listy sporządzone przez pracowników MOPS w oparciu o ustalone kryteria wyboru beneficjenta (200 % kwoty uprawniającej do świadczeń z pomocy społecznej). Pomoc rzeczowa w postaci żywności w ramach programu pomocy żywnościowej dystrybuowana była za pośrednictwem Związku Emerytów i Rencistów i czterech parafii na terenie miasta oraz Ośrodka Wspierania Rodziny - dla mieszkańców miasta zamieszkałych na terenie parafii, które nie dystrybuują tej pomocy). W 2018 roku pracownicy MOPS zweryfikowali mieszkańców na podstawie określonych zasad do dwóch edycji programu PAED – pierwszego realizowanego w okresie od lipca 2017 do czerwca 2018 – 635 osób i w drugiej edycji – 544 osoby do otrzymania wsparcia w tym zakresie w okresie od lipca do grudnia 2018 r.

W ramach prowadzonej współpracy – pracownicy socjalni zgłosili 22 rodziny do otrzymania wsparcia w ramach prowadzonej akcji Szlachetna Paczka. Rodziny te zostały zakwalifikowane przez organizatorów akcji do otrzymania wsparcia.

Do pozyskiwania pomocy w postaci bezpłatnego posiłku wydawanego przez kuchnię Caritas skierowano 300 osób z terenu miasta. Pracownicy socjalni MOPS co miesiąc weryfikowali listy osób otrzymujących pomoc w formie obiadów i kierowali do otrzymania tej formy pomocy kolejne osoby. W okresie przedświątecznym 300 rodzin otrzymało paczki żywnościowe.

W ramach współpracy z PCK Oddział w Łomży - osoby zgłaszające się o pomoc byli informowani o możliwości uzyskania pomocy rzeczowej w postaci odzieży i art. gospodarstwa domowego.

Pracownicy socjalni informowali o możliwościach uzyskania pomocy finansowej oferowanej przez organizacje pozarządowe i kwalifikowali osoby do uzyskania pomocy w ramach programu „Skrzydła” prowadzonego przez Caritas. W 2018 r. 29 dzieci otrzymało pomoc finansową w wys. 23 034 zł – średnia wysokość świadczenia na osobę - 700 zł. Wsparcie finansowe i rzeczowe po zweryfikowaniu zasadności wsparcia z pracownikiem

socjalnym MOPS otrzymało 19 osób na kwotę 7 000 zł. Kwota przeznaczona była na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, sprzętów gospodarstwa domowego.

W miarę możliwości prowadzone były działania zmierzające do pozyskania i dystrybucji artykułów pozyskanych od osób fizycznych i prawnych. W okresie objętym sprawozdaniem w wyniku prowadzonych działań – podopieczni MOPS uzyskali nieodpłatnie od osób fizycznych pomoc rzeczową w postaci nowej odzieży białej, artykułów szkolnych, zabawek dla dzieci, mebli i wyposażenia mieszkania.

Prowadzone działania obejmowały również informowanie beneficjentów pomocy społecznej o miejscach gdzie można uzyskać bezpłatne poradnictwo.

Dzieci osób korzystających z pomocy korzystały z wsparcia świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych przez TPD i Caritas.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej razem z Caritas Diecezji Łomżyńskiej był współorganizatorem Festynu Rodzinnego, który odbył się w dniu 9 czerwca 2018r w ramach Ogólnopolskiego Festynu Rodzinnego Caritas z okazji Podlaskich Dni Rodziny. Pracownicy socjalni MOPS weryfikowali dzieci do udziału w Festynie, uczestniczyli w organizowanej imprezie zapewniając dzieciom nadzór i opiekę podczas konkurencji sportowych i działań towarzyszących. W imprezie uczestniczyło około 100 beneficjentów MOPS z dziećmi w wieku szkolnym. Zawody sportowe odbywały się w konkurencjach rekreacyjno-sportowych, biegach przełajowych w kilku kategoriach wiekowych i aranżacjach taneczno-muzycznych. Uczestnicy mieli okazję poznać zasady udzielania pierwszej pomocy i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. Ratownicy medyczni grupy Nadzieja w Łomży umożliwili poznanie tych zasad prezentując zasady jej udzielania, uczestnicy Festynu Rodzinnego aktywnie uczestniczyli w prowadzonych działaniach. Umożliwiono również kontakt z funkcjonariuszami KMP i Straży Pożarnej, którzy przedstawiali potencjalne zagrożenia i omawiali zachowania pod kątem prewencji i udzielania pierwszej pomocy. Wszyscy uczestnicy otrzymali prezenty w postaci ozdobnych poduszek z logo imprezy, art. przemysłowych oraz paczki ze słodyczami. MOPS współfinansował zakup prezentów i medali dla zwycięzców poszczególnych konkurencji. W czasie trwania zawodów wszyscy uczestnicy mieli zapewnioną opiekę, ciepły posiłek, napoje i słodycze. Udział w olimpiadzie był bardzo pozytywnie odebrany przez dzieci, młodzież biorących w niej udział, pozwolił na wspólną zabawę i zdrową rywalizację z osobami niepełnosprawnymi.



## XII. WNIOSKI KOŃCOWE

Sprawozdanie za 2018 r. odzwierciedla realizację działań z zakresu polityki społecznej. Niezbędne są dalsze działania w kierunku rozwoju na rzecz integracji społecznej mieszkańców Łomży.

Problemy związane z bezrobociem, długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezradnością ze sobą powiązane i często występują łącznie.

Ważnym zadaniem na rok 2019 jest:

- rozwijanie poradnictwa specjalistycznego i doradztwa dla zagrożonych wykluczeniem społecznym, niezbędnych do przezwyciężenia trudności i radzenia sobie w trudnych sytuacjach kryzysowych,
- kontynuowanie oraz tworzenie nowych projektów i programów osłonowych skierowanych do osób wykluczonych społecznie i grup zagrożonych marginalizacją,
- budowanie systemu wsparcia dla osób starszych niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, propagowanie idei wolontariatu,
- zwiększenie wydatków na usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne przeznaczone dla osób samotnych, które z różnych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Podjęcie działań w kierunku wprowadzenia dwuzmianowej pomocy opiekunek domowych- finansowanie lub dofinansowanie z budżetu państwa,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi celem rozwijania środowiskowych form wsparcia,
- rozwój pracy socjalnej na rzecz poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem a także w kierunku życiowego usamodzielnienia z wykorzystaniem narzędzi w postaci kontraktu socjalnego, indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności i innych programów,
- rozwój form zatrudnienia takich jak: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, interwencyjne, staże.
- rozbudowa bazy lokalowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- tworzenie nowych mieszkań chronionych z podziałem na mieszkania wspierane i treningowe.

DYREKTOR  
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej  
w Łomży  
mgr inż. Wiesław Jagielak